

OPERATION AF ØVRE ØJENLÅG

Patientvejledning & information

Hængende øvre øjenlåg udvikler sig med alderen og kan være et arveligt fænomen. Huden på øjenlågene virker løs, og mange oplever anstrengt muskelspænding i panden, og at de ser konstant trætte ud. Herudover kan synsfeltet blive indskrænket, og der kan opstå problemer med eksem i hudfolderne.

Hvad kan du forvente?

Ved operation af tunge/nedhængende øvre øjenlåg fjernes overskydende hud og eventuelt frembulende fedt **reduceres**. Operationen foregår i lokalbedøvelse. Når hud og fedt er fjernet, sys huden sammen med tråde, som skal fjernes efter 7-14 dage. Øjnenes facon ændres ikke ved operationen, men selve øjenpartiet vil efterfølgende virke mere åbent. Ofte opnår man et friskere udseende og hos nogle også et bedre udsyn/synsfelt.

Efterfølgende er det helt normalt at opleve tyngdefornemmelse i øjenlågene samt en form for følelsesløshed i hud og vipper. Begge dele forsvinder i løbet af nogle måneder, når nerve-trådene finder hinanden igen. Enkelte patienter genvinder ikke følsomheden, men det sker yderst sjældent.

Enhver operation efterlader et ar. Arret vil her – om muligt – ligge i eller helt tæt på globelinjen, så det er så lidt synligt som muligt. Da de fleste menneskeansigter er en smule asymmetriske, kan det betyde, at arrene tilsvarende vil fremstå asymmetriske. Asymmetri kan dog bedres med operationen. Hvis du beskytter dine øjenomgivelser mod UV-lys og plejer din hud, vil sporene efter operationen som regel udviskes og efter et års tid være nærmest usynlige.

Det er umuligt at forudsige eksakt, hvor længe operationsresultatet holder, fordi mange forskellige faktorer spiller ind – blandt andet hudens medfødte struktur og den enkeltes livsstil. De fleste vil kunne regne med, at operationen holder mindst 10 år, og mange får aldrig behov for operativ korrektion igen.

Forundersøgelse

Før operationen skal du til en forundersøgelse hos øjenkirurgen. Du er velkommen til at have en bekendt eller et familiemedlem med til denne konsultation. Kirurgen vil undersøge dine øjenomgivelser for at vurdere behovet for operation – og samtidig tage stilling til, hvordan dit problem løses bedst muligt. Du vil få en gennemgang af operationsprincippet og selve forløbet samt det forventelige resultat. Ligeledes vil du blive informeret om risikoen for komplikationer og mulige bivirkninger/senfølger.

Du vil blandt andet blive spurgt til din generelle helbredstilstand og din huds evne til at hele, om du lider af allergi/overfølsomhed, og hvilke slags medicin du tager. Der vil blive taget et foto af dit ansigt og dine øjenomgivelser, og du får mulighed for at stille eventuelle spørgsmål. Bagefter tager du stilling til, om du ønsker operationen gennemført, og operationsforløbet kan da dato-sættes og planlægges.

Bemærk: Hvis indgrebet foretages af rent kosmetiske grunde, skal du ifølge lovgivningen på området vente mindst 2 dage fra forundersøgelsen, før du reserverer tid til operationen.

Vigtigt i ugen før operationen

Efter forundersøgelsen lægger vi en recept op til dig på apoteksserveren på en antibiotisk øjensalve (Kloramfenikol). Husk at få hentet salven på apoteket, for du skal bruge det, når du kommer hjem efter indgrebet. Samtidig kan du med fordel sikre dig, at du har almindelig smertestillende håndkøbsmedicin (Ibuprofen 200 mg + Panodil 500 mg) samt fnugfri vatrondeller og vatpinde i huset.

Måske tager du i forvejen et eller flere blodfortyndende lægemidler? Så er det vigtigt, at du i god tid taler med din praktiserende læge om din forestående operation. For der er forskellige former for blodfortyndende medicin, som du skal undgå at indtage i kortere eller længere tid før operationsdagen.

Hvis du er i antikoagulations-behandling med blodfortyndende medicin som Marevan og har vaskulære proteser, kunstige hjerteklapper eller tidligere haft blodpropper, kan du fortsætte din behandling uden at holde pause, dog således at din INR-værdi er på 3 eller derunder ved operationen. Ellers gælder retningslinjerne nedenfor – de har til formål at sikre mindst mulig blødning under indgrebet:

Hold pause i 7 dage før

- Acetylsalicylsyre-præparater (fx Magnyl, Kodimagnyl, Hjertemagnyl, Treo, Albyl, Idotyl m.fl.)
- Gigtmedicin/NSAID-præparater (fx Ipren, Ibumetin, Ibuprofen, Diclofenac, Voltaren, Diclon, Todolac, Bonyl, Naproxen, Meloxicam m.fl.)
- Kosttilskud/naturmedicin med fx fiskeolie, Ginkgo biloba, ginseng, hvidløg o.l.

Hold pause i 5 dage før

- Plavix og Clopidogrel.

Hold pause i 3 dage før

- Marevan (hvis du alene har atrieflimmer, men aldrig haft en blodprop – du bliver opereret, hvis din INR er 1,5 eller derunder ved indgrebet).

Hold pause i 2 dage før

- Pradaxa og Xarelto.

Hold pause fra og med dagen før

- Såkaldt nye antikoagulantia, dvs. Eliquis og Arixtra.

Vi understreger, at du aldrig må holde pause fra antikoagulations-behandling og/eller anden form for blodfortyndende medicin uden forudgående aftale med din egen læge.

Operationsdagen

Spis et let måltid om morgenen, inden du tager hjemmefra, og medbring et par solbriller samt måske en snack og lidt at drikke. Du må ikke bære kontaktlinser, makeup eller kunstige øjenvipper. Når du ankommer til klinikken, skal du booke en tid til fjernelse af tråde (7-14 dage efter operationen), og vi anbefaler, at du erhverver dig en kølekompresmaske til at bruge hjemme de følgende par uger – den koster 175 kroner. Du bliver tilbudt en beroligende tablet (kan fravælges) og får påført bedøvende salve på begge øjenlåg. Herfra går der cirka 20 minutter, før tableten og salven virker optimalt.

Du bliver vist ind på operationsstuen, hvor du bliver lagt på et leje og får en hætte om håret. Inden indgrebet tages et før-foto af ansigtet, og operationsstedet optegnes på dine øjenlåg. Desuden har du mulighed for at få besvaret eventuelle spørgsmål. Du får dryppet øjnene med lokalbedøvelse, og derefter indsprøjter kirurgen (Helena Buch Hesgaard) lokalbedøvelse i øjenlågshuden. Dette kan svide og spænde lidt. I forbindelse med lokalbedøvelsen, der indeholder adrenalin, kan du i nogle minutter opleve hjertebanken og en følelse af uro i kroppen. Indsprøjtingen af lokalbedøvelse er den eneste procedure der giver smerte, resten af operationen er smertefri.

Operationen tager cirka 45 minutter. Selve operationssnittene udføres med skalpel og koagulator, som virker opstrammende på øjenlågs vævet og er med til at forme globelinjen. Huden syes med en kunstfibertråd (prolene), da dette giver mindst muligt arvæv. Bagefter påføres antibiotisk salve direkte oven på syningerne. Vi guider dig ind i et tilstødende hvilerum, giver dig en kølekompresmaske på, og du får lov at hvile med eleveret hovedgærde i en times tid. Hvis du har det godt, er du derpå klar til at forlade klinikken og tage hjem – uden nogen form for forbindelse. Øjenomgivelserne kan se lidt hævede og misfarvede ud den første tid, og sårene skal beskyttes mod UV-lys, så brug et par solbriller på hjemturen.

Du må ikke selv køre bil eller cykle hjem

Synet kan sløres, hvis der glider lidt salve ind i selve øjet (det er uskadeligt), og du er døsig oven på den afslappende tablet. Derfor må du ikke selv føre bil eller cykel efter operationen. Du må gerne tage alene hjem, men det skal enten være i en taxa, gående eller med offentlig transport.

Du kan også på forhånd træffe aftale om, at en ven eller pårørende kommer forbi klinikken 2 timer efter dit oprindelige mødetidspunkt og følger dig hjem. Det synes mange af vores patienter er rart. Men vær opmærksom på, at tidsforbruget ved indgrebet ikke er nagelfast, så din ledsager må være indstillet på, at der kan være ventetid, inden du er klar til at forlade klinikken.

Når du kommer hjem, skal din kølekompresmaske straks lægges i køleskabet, så den er klar til brug efter et par timer (se på de næste sider, hvordan du skal forholde dig de følgende dage).

Den første tid efter indgrebet – 10 vigtige punkter

Når din operation for tunge/nedhængende øjenlåg er overstået, kan du selv gøre meget for at undgå unødige og ærgerlige komplikationer. Efter indgrebet er det vigtigt, at du følger vejledningen nøje. Så vil du opnå det bedst mulige resultat af din øjenlågsoperation. Faktisk har du stor indflydelse på, hvor godt et resultat du får af din operation. Vi har nedenfor samlet 10 vigtige punkter, som fortæller, hvordan du bedst muligt håndterer din hverdag i den første tid efter indgrebet:

- 1. Forebyg smerter.** Lokalbedøvelsen vil forsvinde i timerne efter operationen. Du vil sjældent opleve deciderede smerter, men snarere en form for spænding, ømhed eller svien. Det er på grund af hævelsen i området. Så længe det er nødvendigt, typisk et par dage eller tre, kan du bruge smertestillende håndkøbsmedicin. Tag maksimalt 3-4 gange dagligt 2 tabletter Ibuprofen 200 mg i kombination med 2 tabletter Panodil 500 mg. Brug ikke smerte stillende midler, der indeholder acetylsalicylsyre, da de virker blodfortyndende.
- 2. Forebyg infektion.** Kloramfenikol-øjensalven skal påføres øvre øjenlåg 3 gange dagligt. Uden at gnide. Dup forsigtigt rigelig (1-2 cm) salve på selve syningerne på hvert øjenlåg. Brug enten en ny-desinficeret pegefingerspids eller en ren vatpind. Salven giver samtidig fugt til din hud, så den bevarer sin elasticitet i denne periode, hvor du ikke må udføre dine sædvanlige hudplejerutiner i øjenomgivelserne.
- 3. Forebyg hævelse.** Efter operationen hæver dine øjenomgivelser. Det topper typisk på tredje eller fjerde dagen, men indtil stingene er fjernet, kan du begrænse hævelsen ved at bruge din kølekompresmaske 3 gange dagligt i 1 time **de første 4 dage**. Så undgår du, at huden er konstant udspændt. Læg dig på sofaen eller i sengen med en stor pude, så dit hoved ligger højere end dine ben, og placér en ren fnugfri vatrondel på hvert øje som beskyttelse. Læg derefter kølekompresmasken over øjnene, og hold forsigtigt oven på den, mens du sætter elastikken om baghovedet. I de første par dage kan der komme lidt blodig væske på de vatrondeller, du placerer på huden under masken. Det er uden betydning, men husk at tage en ny fnugfri vatrondel fra pakken, hver gang du bruger kølekompresmasken.
- 4. Misfarvning.** Der vil komme lidt blå/gul/grøn misfarvning, som forsvinder i løbet af en uges tid. Enkelte patienter får et egentligt hæmatom, 'et blåt øje'. Også dette forsvinder af sig selv i løbet af nogle uger, men du kan eventuelt vælge at duppe området med Hirudoid-salve, der findes i håndkøb på apoteket og får misfarvningen til at svinde hurtigere.
- 5. Tørre øjne.** Oplever du fornemmelsen af grus i øjnene, kan det behandles med såkaldt viskøse øjendråber, kunstig tårevæske, som fås i håndkøb på apoteket. Tilstanden er helt normal og kan vare i op til nogle uger efter operationen.
- 6. Sovestilling.** Husk at sove på ryggen med hovedet hævet højere end benene. Et tip er at sove iført et par briller med kraftigt stel (**beskyttelsesbriller**), for så vil du vågne, hvis du i søvne forsøger at lægge dig om på siden eller på maven. De sovestillinger skal så vidt muligt undgås som minimum de første par uger efter indgrebet, da de kan skabe træk på sårrendene og dermed risiko for at såret kan åbne sig.

- 7. Fysisk aktivitet.** Undgå at få hovedet nedad, undgå alt hvad der kan få blodtrykket til at stige, og undgå fysisk/mekanisk træk på sårrendene. Sørg derfor for at slappe af – og afstå fra mere udskejlende aktiviteter som kontaktsport, fitness, løb, sex, hovedrengøring, tunge løft, og sov så vidt på ryggen med eleveret hovedgærde i to uger efter indgrebet. Desuden bør ansigts mimik minimeres. Dette er en kraftig anbefaling herfra, for i værste fald kan sårene springe op, hvilket påvirker det endelige resultat af din operation i negativ retning.
- 8. Ud at gå.** Brug solbriller og kasket, så sårene beskyttes mod UV-lys, når du spadserer en daglig tur.
- 9. Mad/drikke.** Undgå alkohol som minimum den første uge efter indgrebet, men sørg i øvrigt for at få rigeligt at drikke, det vil sige 1,5 liter vand dagligt.
- 10. Personlig pleje.** Med forsigtighed kan du både gå i bad og vaske hår fra dagen efter indgrebet. Men du skal undgå at rette såvel vandstrålen som shampoo, balsam og styling produkter, fx hårlak, direkte mod det opererede område. På dag 5 efter indgrebet må du gerne bruse sårene direkte med helt bløde stråler af lunkent vand, således at eventuelle sårskorper skylles passivt væk. Dette gøres derefter dagligt, indtil du skal have fjernet trådene. Husk kun at duppe din ansigtshud, når du påfører creme m.v. Hvis du gnider eksempelvis din pande, kan det skabe uønsket træk i sårrendene. Ligeledes vil du, hvis du spænder huden ud, når du plukker øjenbryn eller barberer dig, let kunne komme til trække sårrendene fra hinanden. Et tip er at skrive en påmindelse til dig selv på dit toiletspejl. Du kan hverken bruge kontaktlinser eller makeup i 3 uger efter operationen.

Stingene fjernes på klinikken

Typisk fjernes trådene på 9.-dagen, men dette kan variere nogle dage. Du sidder i en undersøgelsesstol, og proceduren er gelinde, men kan nive lidt. Der kan også forekomme let blødning. Har du spørgsmål, kan du få dem besvaret, der tages et efter-foto af ansigtet som arkiveres i journalen, og så får du tilbudt en tid til en opfølgende statuskontrol.

Du skal fortsætte med at bruge Kloramfenikol-øjensalve på arrene 3 gange dagligt i mindst 3 dage, efter trådene er fjernet. Faktisk kan du med fordel blive ved, indtil du har tømt den tube, du er i gang med, da salven ud over at være antibiotisk også er fugtgivende.

Langsomt tilbage til normalen

Efter trådene er fjernet, forsvinder de sidste sårskorper i løbet af et par dage, og huden vil begynde at glatte sig. Arrene har typisk en rødlig nuance **og kan være uregelmæssige i overfalden**, som aftager gradvis i løbet af nogle måneder. **Arrene** bliver mindre og mindre synlige **og udglattes gradvist over de første 4-6 måneder**.

For at bidrage til hurtigere og pænere heling kan du nu begynde at påføre øjenlågene en **fugtgivende uparfumeret** creme hver aften inden sengetid i den næste måneds tid eller to. Vi anbefaler også, at du bruger en fugtgivende creme rundt om øjnene om morgenen og efter behov i dagens løb (fx **La Roche-Posay ansigts creme**, Aloe Vera Eye Gel fra Avivir – eller spørg på apoteket).

Du skal fortsat tage det stille og roligt. Sport og andre fysiske aktiviteter frarådes kraftigt i de første to uger, efter du har fået fjernet trådene – som nævnt skyldes det risikoen for, at sårene skal springe op, **da sårrendende først er vokset robust sammen efter 2 uger**. Undgå også at bøje hovedet nedad. Efter 2-3 uger efter indgrebet kan du stille og roligt begynde at vende tilbage til dit normale, aktive liv, og medmindre andet er aftalt/oplyses, skal du bare gå gradvis i gang og mærke dig frem.

Solen kan få arrene til at ændre farve, og denne pigmenterings ændring vil være permanent. Derfor er det vigtigt, at du ikke får UV-lys på dine øjenlåg i 12 måneder efter operationen. Brug solbriller og påfør solstift med høj beskyttelsesfaktor (50+) på arrene, hver gang du går udendørs (fx **La Roche-Posay stick 50+** – eller spørg på apoteket).

Efter nogle måneder

Du skal ind til en såkaldt statuskontrol på klinikken. Her vil vi sammen vurdere operationsresultatet og tage endnu et efter-foto til sammenligning med før-fotoet.

Bemærk, at den komplette opheling efter indgrebet tager 10-12 måneder. Specielt kan arrene godt være lidt røde, hævede og ujævne de første 6-8 måneder, og i nogle tilfælde vil der opstå talgknopper omkring arrene. Lad være med at pille i dem. De svinder ofte af sig selv med tiden, men kan også fjernes operativt eller mindskes ved behandling – dog tidligst 6-12 måneder efter operationen.

Skulle det sjældne ske – akut kontakt ved komplikationer

Skulle du opleve akutte stærke smerter, voldsom hævelse, blødning fra såret eller voldsom misfarvning af huden i dagene efter operationen, så ring straks til klinikkens læge på akuttelefon: 6177 7793, hvor kirurgen er klar til at svare døgnet rundt også i weekender og på helligdage.

Har du spørgsmål, er du altid velkommen til at kontakte os inden for klinikkens åbningstid på Tlf. 3154 2546.

Som regel er det ikke nødvendigt med kontrol, før du alligevel skal ind på klinikken for at få fjernet trådene. Men operation af tunge/nedhængende øjenlåg er et kirurgisk indgreb, og ved alle operative indgreb er der risiko for komplikationer.

I få tilfælde sker det, at syninger springer op. Her skal øjenkirurgen tage stilling til, om såret skal sys igen, eller om helingen er nået så langt, at det er tilstrækkeligt at 'lime' sårrendene. Ekstremt sjældent går der infektion i operationsområdet. Dette skal tilses på klinikken og behandles med antibiotika. Ligeledes meget sjældent ses en allergisk reaktion.

Ved alvorlige akutte tilstande, hvor der, mod forventning ikke umiddelbart kan opnås forbindelse til klinikkens akuttelefon, skal nedenstående telefonnumre kontaktes:

- Ved livstruende forhold ringes i hele landet: Tlf. 112
- Region Hovedstaden: Tlf. 1813
- Region Sjælland: Tlf. 7015 0708
- Region Syddanmark: Tlf. 7011 0707
- Region Midtjylland: Tlf. 7011 3131
- Region Nordjylland: Tlf. 7015 0300

Venlig hilsen

Helena Buch Hesgaard
Øjenlæge, skelekirurg, Overlæge, PhD
Europæisk certificeret speciallæge i øjensygdomme (FEBO)
Jægersborgvej 66 A, 2
2800 Lyngby